

АНОТАЦІЇ

Габрієлян О. А. Теорія і практика формування громадянського суспільства в Україні // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 3-15.

В статті поставлено завдання проаналізувати реальний процес становлення громадянського суспільства в Україні. Автор пропонує дослідити не утопічні візії, а практику побудови громадянського суспільства в реаліях західної цивілізації та спробувати розібратися з можливостями його формування і функціонування в Україні.

Ключові слова: громадянське суспільство, демократія, ідеальний тип, західна цивілізація, західне суспільство.

Чемшист О. О. Політика національної інтеграції як фактор формування громадянського суспільства в Україні // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 16-26.

Наведені причини модернізаційного синдрому в Україні. Показано, що на сучасному етапі політичного розвитку для збереження демократичного характеру політичної системи країни необхідно проведення політики політичної інтеграції. Наведені стратегічні та тактичні аспекти створення соціального середовища для початка формування інститутів громадянського суспільства.

Ключові слова: модернізаційний синдром, політична система, демократія, національна інтеграція, громадянське суспільство

Лазутин А. В. Політичний процес як інструмент побудови громадянського суспільства (український досвід) // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 27-36.

Автор розглядає формування інститутів громадянського суспільства як головну передумову утвердження сучасного демократичної держави. Політичний процес, що сформований як сукупна політична динаміка, являє собою ієрархічну систему рухомих зв'язків і відносин, носії яких постійно чи з різним ритмом періодичності змінюють свій стан, вплив. Їхні об'єктивне і суб'єктивне відношення до важливих соціально-політичних питань при цьому також змінюється. Поза залежності від цих змін, характеру загальної політичної динаміки, політичний процес являє собою за своєю сутністю інструмент або засіб розв'язання усіх важливих проблем, у тому числі проблеми утвердження громадянського суспільства.

Завданням статті є аналіз принципово сутнісних важелів впливу політичного процесу на громадянське суспільство з позицій його фундаментального укріплення або послаблення. В якості дослідницької предметної галузі наводиться переважно політичний матеріал і досвід України.

Ключові слова: громадянське суспільство, політичний процес, демократія, політичні еліти.

Святовець О. В. Особливості публічної сфери громадянського суспільства // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 37-44.

Публічна сфера розглядається як одна з автономних галузей, як простір, де “народжується і кристалізується” суспільна думка. До подій, що безумовно активізують публічну сферу автор виділяє вибори законодавчої та виконавчої влади. Для того, щоб вибори можна було співвіднести як і з політичною, так і з публічною сферою, необхідно провести виокремлення громадянського суспільства і політики.

Ключові слова: публічна сфера, громадянське суспільство, вибори, реклама, влада.

Арудов М. С. Діалог суспільства і влади, або пошук громадянської злагоди // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 45-55.

В статті розглядається можливість діалогу суспільства і влади. На думку автора, політика мультикультуралізму являє собою інструмент діалогу з орієнтиром на досягнення громадянської злагоди в умовах соціокультурного плюралізму.

Ключові слова: суспільство, влада, громадянська злагода, мультикультуралізм, соціокультурний плюралізм.

Допушинський І. М. Громадянське суспільство пострадянської Росії: витоки, реальність, перспективи // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 56-63.

В статті автор наводить аналіз етапів формування поняття “громадянське суспільство” в пострадянській Росії. Досліджує його витоки, реальність і перспективи.

Ключові слова: громадянське суспільство, держава, закон, лібералізм, влада.

Тихомирова Є. Б. Держава та громадянське суспільство в ідеології сучасного глобалізму та альтерглобалізму // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 64-72.

У статті розглядається проблеми держави та формування громадянського суспільства в контексті інтенсифікації взаємозв'язків і взаємовідносин між країнами та суспільствами в умовах глобального поступу. Автор аналізує різні підходи, властиві глобалізму та альтерглобалізму, до розгляду питань політичного розвитку та громадянського суспільства.

На думку автора, альтерглобалістські концепції держави та громадянського суспільства відрізняються не лише від трактувань глобалістів, а і від попередніх й тепер існуючих опозиційних капіталізму ідеологій та рухів. Альтерглобалісти не пропонують створення іншої ідейно-політичної системи. Вони прагнуть побудувати глобальне громадянське суспільство як протипагу глобальним політичним структурам, а не як заміну їх.

Ключові слова: держава, громадянське суспільство, глобалізація, альтерглобалізм.

Шоркін О. Д. Умови діалогу суспільства і влади // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 73-79.

В статті розглядається умови діалогу суспільства та влади. Автор стверджує, що для наявності діалогу необхідно здійснення визначених комунікативних умов. Виділяє форми комунікації і окреслює перешкоди діалогу суспільства та влади.

Ключові слова: суспільство, влада, діалог, комунікація, демократія.

Туркіна І. Є. Роль і місце конституційної моделі державності в політичній системі демократичного суспільства // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 80-87.

Автор визначає роль і місце конституційної моделі державності в політичній системі демократичного суспільства.

Ключові слова: держав, політична система, демократичне суспільство, конституція.

Запрудський Ю. Г. Природа політичного: протиріччя і конфлікти політичної влади // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 88-95.

В статі здійснена спроба ще раз усвідомити природу політичного, виокремити її функції та типи, а також зрозуміти феномен існування.

Ключові слова: політичний режим, конфлікт, влада, суспільство.

Кужьмін М. М. Типологія відносин влади і суспільства: традиційна культура, модерн, постмодерн // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 96-103.

В статі розглянуті емпіричні форми взаємовідносин влади і суспільства і підкреслюється їх різноманіття. Автор наполягає на необхідності осмислення цієї різноманітності і вимагає окремої класифікації.

Ключові слова: влада, суспільство, традиційна культура, модерн.

Прімишев І. М. Розвиток форм спілкування влади з громадськістю як чинник соціально-економічного розвитку регіону // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2003. – Т. 17 (56). №2. – С. 104-112.

Досліджено можливість налагодження діалогу між органами влади та громадськістю, в тому числі опозицією в умовах формування демократичного суспільства. Відображено нормативно-правове забезпечення розвитку відповідних служб та кадрової політики по відношенню до “публік рілейшнз” органів влади. Наведено приклади форм і методів “публік рілейшнз” органів влади в Автономній Республіці Крим.

Ключові слова: демократія, суспільство, влада, діалог, “публік рілейшнз”.

Леухіна А. Г. Фактори, що впливають на взаємодію між об’єднаннями громадян і органами влади // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 113-120.

Стаття присвячена вивченню інституційних можливостей об’єднань громадян і органів державної влади, як факторів, що впливають на характер і зміст взаємодії між ними. Основна гіпотеза дослідження, як висновок підтверджена автором: інституційні можливості органів державної влади і об’єднань громадян істотно впливають на спроможність цих суб’єктів конструктивно і результативно співробітничати. Автор аналізує існуючий рівень взаємодії між об’єднаннями громадян і органами влади в Україні, виокремлює основні складові взаємодії і описує характерні риси інституційних можливостей обох суб’єктів, що впливають на формування рівня співробітництва.

Ключові слова: суспільство, об’єднання громадян, влада.

Черепенко О. О. Розвиток взаємодії між суспільством і державою в сучасній Україні в контексті диктаторської історичної традиції // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 121-128.

Стаття розглядає взаємодію між владою та суспільством в Україні в рамках моделей поведінки, традиційних для даної політичної системи. Моделі політичної поведінки, як мас так і еліт, спираються на історично сформовані практики функціонування диктаторських політичних систем, остання з яких – радянська, існувала на засадах інститутів демократії. Підкреслюється, що в Україні діалог між владою та суспільством є можливим лише в разі складання принципово нових практик функціонування інститутів демократії.

Ключові слова: суспільство, влада, демократія, політична система, демократичні інститути.

Філатов А. С. Політична реформа: Український варіант // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 129-135.

В статті розглядаються проблеми реформування політичної системи українського суспільства, дається аналіз функціонування виконавчої влади. Автор пропонує відлічати політичні партії на базі їх функціональних признаков. Їм корелюється поняття політичної реформи і виборчої реформи. В загалі процес політичного реформування в умовах транзитного суспі-

льства характеризується с рахунком демократичних принципів и статусу громадянського суспільства.

Ключові слова: влада, громадянське суспільство, демократично суспільство, виборна система, політична реформа, політична партія

Смий О. М. Зовнішній фактор функціонування демократичної політичної системи в Україні // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 136-145.

В статті розкривається роль зовнішнього фактору в формуванні української демократичної політичної системи як одиниці політологічного аналізу. Аналізується теоретико-методологічні засоби оптимізації впливу внутрішнього і зовнішнього факторів політичного розвитку. Вводиться поняття донорського енергетичного потенціалу політичної системи. Доводиться асиметричність оптимізуючої модернізаційної стратегії України.

Ключові слова: демократія, політична система, політичний розвиток, політологічний аналіз.

Наумкіна С.М. Тенденції та перспективи розвитку партійно-політичної сфери в Україні // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 146-153.

Автор аналізує партійну систему України, надаючи особливу увагу умовам і факторам, що сприяють її становленню.

Ключові слова: партійна система, партійно-політична сфера, громадянське суспільство, влада.

Дегтеренко О.М., Булик М.В. Політичні програми як фактор впливу на суспільство на прикладі виборів до Верховної Ради України 2002 р. в м. Маріуполі // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 154-162.

В статті розглядаються політичні програми як фактор впливу на суспільство під час передвиборчої кампанії. Для того, щоб зрозуміти особливості формування політичних програм в Україні, автори аналізують їхню специфіку, цілі і функції. Висновки, що наводяться у статті, свідчить, що політичні програми відіграють на сьогодні другорядну роль у передвиборчій кампанії.

Ключові слова: політична програма, передвиборча кампанія, політичні партії, вибори, суспільство.

Стариш О. Г. Суспільна свідомість у контексті глобалізації: генеза, стан, перспективи // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 163-170.

В статті розглядається зміни суспільної свідомості крізь призму глобалізації з урахуванням політичних, економічних і соціальних факторів.

Ключові слова: суспільна свідомість, глобалізація, цивілізація, ойкумена, інформатизація.

Цикуренко С. Г. Інтеграція кримських татар в українське суспільство: основні досягнення і проблеми // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 171-179.

В статті наведений аналіз основних тенденцій процесу інтеграції кримських татар до українського суспільства і кримського соціуму. За роки незалежності були досягнуті позитивні результати, однак через складність та суперечливість процес інтеграції стикається з низкою проблем. Серед них автор виокремлює політико-правові, соціально-економічні, а також проблеми безпеки.

Ключові слова: інтеграція, кримський соціум, безпека, держава, національні меншини.

Шульга М.А. Геополітичне положення концепції євразійства // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 189-200.

У статті аналізується концепції видатних представників геополітичної теорії євразійства, таких як П. Савицький, М. Трубецької, А. Кизеветтер. Автор розглядає концепцію євразійства як базову для суспільно-політичної думки Росії загалом, так і для геополітичного напрямку зокрема.

Ключові слова: євразійства, геополітика, Євразія, Росія.

Горенкін В.А. Глобальні тенденції розвитку регіоналізму // Вчені записки ТНУ. Серія: Політичні науки, 2004. – Т. 17 (56). №2. – С. 201-206.

В статті розглядаються низка моделей політичного устрою світу. Автор, аналізуючи різні концепції (цивілізаційну, постіндустріальну, ліберально-демократичну), вказує на глобальні тенденції розвитку регіоналізму.

Ключові слова: регіоналізм, цивілізація, постіндустріальне суспільство, держава, нація.